

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การประเมินผลโครงการหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน
บ้านแม่เลิม ตำบลบ้านเป้า อำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นายสุรินทร์ บุญชู

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป คชศิลา ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ สุทธิสุภา กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วราภา คุณาพร กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์คุษฎี ณ ลำปาง กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมทั่วไปของเกษตรกรในโครงการหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน (ที่เกี่ยวกับงานอนุรักษ์ดินและน้ำ) ศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านพัฒนาที่ดินในเรื่องสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน งานประชุมและเผยแพร่ความรู้ งานอนุรักษ์ดินและน้ำ งานปรับปรุงบำรุงดิน งานจัดระบบชลประทาน งานส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน ศึกษาถึงความคิดเห็นของเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ของรัฐในโครงการที่มีต่อโครงการหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน และศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ตลอดจนแนวทางแก้ไข ในการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน เพื่อที่จะนำไปเป็นรูปแบบ และแนวทางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ประชากรผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่โครงการหมู่บ้านพัฒนาที่ดิน จำนวน 108 คน และเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่โครงการ จำนวน 10 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการร้อยละและค่าเฉลี่ย

จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรเป็นชายร้อยละ 65.7 เป็นหญิงร้อยละ 34.3 มีอายุเฉลี่ย 43.41 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 1 - 7 คน มีที่ดินเป็นของตนเอง โดยใช้ในการทำนา ทำไร่ ทำสวน เกษตรกรได้ผลผลิตจากการปลูกพืชเพิ่มมากขึ้นจาก 3 ปีที่แล้วและมีรายได้เฉลี่ยต่อปีเพิ่มขึ้น โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากการปลูกพืชมากที่สุด

เกษตรกรส่วนใหญ่ ได้รับประโยชน์ในการปลูกพืชโดยคำนึงถึงแผนที่แสดงความเหมาะสมของดินและพืชเศรษฐกิจ สามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้มาก ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพสูงสามารถลดการชะล้างพังทลายของดินได้ แต่ไม่สามารถขยายพื้นที่ในการเพาะปลูกได้เนื่องจากเกษตรกรขาดแคลนเงินทุน

เกษตรกรได้ประโยชน์จากมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำจากการดำเนินงานของโครงการพัฒนาที่ดินหลายประการ เช่น คุ้มน้ำรอบเขา คันดินกั้นน้ำ บ่อคักตะกอนดิน แถบพืชเพื่อการอนุรักษ์ คันดินปลูกไม้ผล พืชคลุมดิน และการปลูกพืชแบบผสมผสาน เกษตรกรมีความต้องการมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำในเรื่องบ่อคักตะกอนดิน คันดินกั้นน้ำ และการปรับพื้นที่รูปแปลงนา และสามารถนำเอามาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำมาดำเนินการได้ด้วยตนเอง

เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด ในการบำรุงดิน และนำไปใช้ในการเพาะปลูก เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการใช้น้ำจากคลองชลประทาน ไม่มีปัญหาในการใช้น้ำ แต่มีปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนเงินทุนและเครื่องจักรกลในการพัฒนาขยายคลองส่งน้ำในพื้นที่ของตนเอง เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน สามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของดิน ได้รับประโยชน์เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความสมบูรณ์ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีน้ำใช้ในการเพาะปลูก

ความคิดเห็นที่มีต่อโครงการหมู่บ้านพัฒนาที่ดินพบว่า เกษตรกรตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐ เห็นว่าโครงการหมู่บ้านพัฒนาที่ดินเป็นโครงการที่ดำเนินงานโดยการผสมผสานกิจกรรมหลายด้านไว้ด้วยกันทำให้การพัฒนาที่ดินมีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นการพัฒนาในรูปแบบที่ดินผืนใหญ่ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีควรจะขยายโครงการให้ทั่วทุกภาคของประเทศไทย

Independent Study Title An Evaluation of Land Development Village Project,
Maelerm Village, Banpao Sub-district, **Mae Taeng District**,
Chiang Mai Province

Author Mr. Surin Boonchoo
M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Asst. Prof. Prateep	Kochsila	Chairman
Assoc. Prof. Dr.Paiboon	Suthasupa	Member
Asst. Prof. Warapa	Kunaporn	Member
Asst. Prof. Dusdee	Nalampang	Member

Abstract

The objectives of this study were to study the socio-economic status of farmers who were involved in the project called "Land Development Village" , to evaluate the outcome of the aforementioned project particularly in the aspect of land use , knowledge dissemination, soil and water conservation, irrigation system, and village development, to evaluate stakeholders' attitude towards the project and to identify problems and the appropriate solution of the project.

The instrument used for collecting data was done through questionnaires. The respondents consisted of 108 farmers in the project, 10 government officials who work in the project area. Data was analysed by Percentage and Arithmetic Means.

From research findings, it was found that 65.7 percent of farmers in the project area were males, 34.3 percent were females average age was 43.41 years having primary school education. Family member ranged from 1 - 7 persons. Most farmers owned their lands. Cropping pattern was paddy rice, field crops and orchard. Farm products were significantly higher than the

previous three years which consequently raising farmer income.

Advice on soil suitability greatly benefited farmers. Rate of fertilizer application and soil erosion were greatly reduced but farm land were somehow constant due to lack of capital.

Farmers were greatly benefit from soil conservation measure. The required measures were sediment trap, contour terrace and paddy terrace. Farmers had capacity to manage conservation measure by themselves. Farmers were also advised on soil fertility improvement using compost, green manure and animal waste. Farmers also benefited from the existing irrigation canal. Somehow, they did not have enough capital and machine to implement lateral canal into their farmlands. The improvement of general welfare in the village is moderately successful. In general, the project can reduce soil erosion problems, increase farmers' income through soil fertility measure.

The attitude towards the project from the stakeholders was that this project was to integrate various activities into a vast farm land which should be expanded the project all over the kingdom.